

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Peroratio flebilis per apostrophen ad animam mortui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Perroratio miserabilis pro filio, qui cum sua captiuitate, & morte patrem redemisset, mortuus in vinculis à matre sepeliri prohibetur.

CAPVT XLII.

Vbi virtus: vbi pietas? peristi miser, & male audis. Non morienti pater assedi, non ægri caput molliori sede composui, non fatigatum latus mutauit, non spiritum excepi. Absens, extinctus, euerfus mortem tuam inueni. Nemo ægro vincula laxauit, nemo manus ferro fordidas ad accipiendos remisit cibos. Tãtum catenarum caussa solutus est, neglectus, despectus. Quidni vilis senis vicarius? inter tot ardentissima febrium desideria, non habuisti, quem posceres: quomodo te vincula composuerat, iaciuisti, matrem, patrem, propinquos tantum cogitasti. Nũquid indulgeo mihi, quod te puto inspirasse in carcere meo? Nondum matri factis factum est. Quoniam pœnas à cadaueribus exigis, audi sequentia tempora, mors ipsa filij tui naufragium fecit, per tot fluctus volutatum corpus intumuit, tot collisum scopulis, tot spatiois tractum arenis, nunquam tamen infelicius, quam cum venit in terram. O quam graue est mori! quanto grauius, quod ego viuo superstes filij mei? Vno omnibus dijs, hominibusque, sed ante omnia mihi, & inuisus, & infestus, & vxoris quoque pietatem perdo. In funere filij diuortium fecit, video hæc rerum naturæ bona, quæ filio abstuli. Omnis me ætas, mei admonet luctus, senectus, ad quam non peruenit, misera pueritia, quam nunc tranſiuit, adolescentia, in qua periit. Superſum, vt si felicissimè cesserit, rogam meum videam, & edaces circa corpus filij mei flammâs. Si hoc non contigerit, nigrum cadauer, & deforme etiam ignotis spectaculum, inter hæc mala credetis, puto, si dixero, vellem oculos non habere. Quid nunc amplius? Ad te vxor preces conuertam irritas, male tentatas? Tu verò perge, & bono tuo vtere, felicem te, quod in hac fortuna tua irascaris. Ad hoc cõfugiendum est. Per communes casus, per calamitatem meam, humanæ calamitatis exemplar, ita vos coniuges vestræ ament, non sic desiderent, ita hoc orbitatis meæ vltimum e-

xemplum sit, ita vos habere tam pios filios non necesse sit, miseremini. Si vicarium accipitis, me proiecite, non inuidiosè preces sunt, nihilominus impeto. Non lata sententiam vestram sequetur gratulatio, non ad templa deducar, sed ad sepulchra. Etiam cum vicero, sciendum est: Si verò vincimur, ibo in littus miser, planctibus aues abigam, aut me corpori filij mei, velut tumulus imponam. Iacebimus duo insepulta cadauera, me feris obijciam, aut circa singulorum domus, ad genua prætereantium ibo, & recepto iam miseris more supplex, non cibos petam, non stipem mendicabo, terram, & collatas miserantium manu glebas, aut, quod certè licet, filium in mare proieciam. Iam crudeles aquæ, & venti male secundi, reddo vobis vestrum beneficium. Ferte quolibet, licet ad barbaros, licet ad hostes, licet ad piratas. Forte alij quis iudabit sepeliri, certè (quod sciam) nemo prohibebit. Item in caussa adolescentis ad remedium fraterni morbi, ex facti iussu patris, & occisi.

Perroratio flebilis per Apostrophen ad animam mortui.

Conuertitur hoc loo, iudices, mulier infelix, & velut ad quandam præsentiam amissam inuenis, Siue, inquit, tandem securitate mortis explicuit, in aliquo sedis æternæ pudore requiescis, siue exclusus, ac vagus, & inter fabulosa supplicia metuedus, adhuc laceratione per stupentes, horrentesque manes vmbra discurrens, audi miserimæ matris iniquissimam complorationem. Non quidem licuit mihi in illud cubiculum conditorium tuæ mortis irumpere, nec supra charissima membra prostrata meis vulnera tua tegere visceribus, quod solum tamen potui, corpus, quod medicus, quod reliquerat pater, hoc sinu misera collegi, ac vacuum pectus frigidis, abiectisq; visceribus rursus impleui, ipsos artus amplexibus iunxi, membra, diducta composui, & de tristi, terribiliq; facie, tandem ægri cadauer imitata sum. Hoc est tamen, quod de tristissima orbitate præcipue ferre non possum, propter fratrem videris occisus, nec tamen vnquam constare poterit, an tu sanaueris fratrem.

Item, Ecce super, lectulum effusa feralem, laceros artus, & perustum complexa corpus exclamo, teneo vnicum meum, velit, nolit inuidia, meum misera formosum. Hoc erat,

M m 3 quod

Quint. decl. 6. affectus miseratio. us in morte filiorum. di. seria is. mago.

Cruelitas. tu est exigere pœnas à cadaueribus.

Sepulchra.

Oculi mortui. pens. dolere.

Quint. decl. 6.

MANES.

Affectus. Mater in morte filij.

quod infelicissimam matrem vltra solita charitatis exagitabat affectus, amabam marite periturum. Infames quantumlibet hanc impatientiam, ego mihi videor defuisse, cessasse, multum de læticia, multum perdidisse de gaudijs. Nemo unquam filium nimis amavit. Excuso tibi, inquit, iuuenis innocentissime, quod supremis tuis nondum præstitisti misera comitatum. Viuere quidem te defuncto continuò non debui, sed mori marito tacente non potui. Rumpam tædium

lucis inuisæ. sed prius licuerit coram ciuitate manibus tuis iusta persoluerè, cum damnato supra callidissimum silentium parricida, nihil te dixisse constiterit. Ignosce quod ad iudicium istud orbata duravi. Timui, ne si ad exitum impatientia, si præcipiti pietate properassem, faceret alium parricida de mea morte

(?)

Finis Libri Sexti.

DE

ELOCUTIONE, LIBER SEPTIMVS.

De Elocutione.

CAPVT PRIMVM.

VAE ad elocutionis virtutes attinent, sunt à nobis in prima eloquentiæ parte diffusius exposita. Sed tamen, quoniam semel ad præceptiones defluximus; nonnulla de huius ipsius virtutis Rhetoricæ cultura, saniorum Rhetorum placita trademus. Sunt enim in hac parte (vt liberè fatear) infinita, vel etiam aliquot veterum Rhetorum ineptiæ, qui cum ad sublimes illas eloquentiæ vires asurgere non possent, toti in literulis, syllabifque aucupandis, & in tornanda periodo hæserunt. Quæ res, etsi in suo genere non sunt negligenda; Tamen eas consecrati morosius, & præ illis heroicis sensus parui facere, hominis est intemperanter abutentis otio; & literis. Ego enim sic arbitror, eloquentiam ex sensibus, & verbis, quasi ex animo, & corpore constare esse. Quæ contemptis grauib; sententijs, omnes in verborum struclu-

ram curas, & cogitationes interdunt, similes illis videntur, qui neglecto spiritu, caelestis auræ particula, solam cutem impensius curant. Cauent enim vehementer, ne collidantur literæ, ne hiatus incurrant vocalium, ne asperos auribus sonos contumaces syllabæ efficiant: Dant singularem operam, vt trahantur periodi, vt comprius interstincta particulis cola, vt oratorij pedes concinant, vt post longos circuitus frequens sit illud intercalare Episodij, esse videatur.

Interim præclaris sensibus exhausti, ieiuni, macilentii, totas orationes Græculorum nugis, & literarum obseruationibus complent. Hoc quidem misera vanitas est, & ea opinor, quæ sanctorum virorum scriptis castigatur, puerilis loquentia, inanis rerum, plena ineptiarum.

Quamquam non hæc à me ita dici velim, vt omnem verborum oratum, contemnendum purem: Nam vt corporis honestam curam

In minutis elocutionis oratione danda scrupulosius immergunt, puerilia est ingenij.